

Bodimo trezni in propagirajmo treznost povsod. Pomagajmo tistim, ki imajo slabo voljo, da se opomorejo. Starši vzgajajte otroke v tem duhu in jih navajajte k abstinenči. Pristopajte v treznostne organizacije in jih podpirajte duhovno in stvarno.

Častno predsedstvo:

dr. Natlačen Marko, ban dravske banovine — dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski — dr. Golija Vladimir, predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani — dr. Ravnihar Vladimir, podpredsednik mestne občine ljubljanske — dr. Juvan Alojzij, predsednik mestne občine

mariborske — Alojzij Mihelčič, predsednik mestne občine celjske.

Pripravljali odbor Lige proti alkoholizmu: Zveza kulturnih društev — Prosvetna zveza — Jugoslovnsko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino — Gasilska zajednica za dravsko banovino — Dravska skavtska župa — Osrednji odbor društva Branibor — Delavska zbornica — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo — Dravski banovinski odbor Društva Rdečega križa — Jugoslovnska ženska zveza, sekcija za dravsko banovino — Jugoslovnska Unija za zaščito dece — Rafaelova družba.

Natečaj za sprejem v višjo pedagoško šolo v Beogradu in Zagrebu

Na podlagi čl. 14. in 15. uredbe o višji pedagoški šoli in § 73., točka 3., zakona o uradnih in prosvetnih ministrih izdal odlok, da se po natečaju sprejme za šolsko leto 1938./1939. v prvi letnik višje pedagoške šole v Beogradu 70 slušateljev v odsek za pripravo meščansko-šolskih učiteljev, in sicer: za prvi letnik nacionalnih predmetov 5 slušateljev, za drugi letnik prve skupine za nacionalne predmete 5 slušateljev, za drugo skupino (tuji jeziki) 5 slušateljev, za tretjo skupino (prirodopisje) 15 slušateljev, za četrto skupino (matematika, fizika) 20 slušateljev, za peto skupino (tehnična) 10 slušateljev, za šesto skupino (gospodarstvo) 15 slušateljev, dalje 20 slušateljev v odsek za pripravo učiteljev na šolah za defektne otroke, 20 slušateljev v odsek za pripravo šolskih nadzornikov.

V prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu 70 slušateljev v odsek za pripravo meščansko-šolskih učiteljev, in sicer: za prvo skupino (nacionalni predmeti) 5 slušateljev, v drugo skupino (tuji jeziki) 5 slušateljev, v tretjo skupino (prirodopisje) 15 slušateljev, v četrto skupino (matematika, fizika), 20 slušateljev, v peto skupino (tehnična) 10 slušateljev, in v peto skupino (gospodarstvo) 15 slušateljev.

Natečaja se morejo udeležiti: 1. v odsek za pripravo meščansko-šolskih učiteljev (ic), oni, ki so z odličnim ali s prav dobrim uspehom položili diplomski ali praktični učiteljski izpit in poučevali najmanj tri leta v ljudskih ali meščanskih šolah z odlično ali prav dobro oceno in ki niso stari več ko 30 let; 2. v odsek za pripravo učiteljev v šolah za defektne

otroke, oni, učitelji (-ce), ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom položili diplomski ali praktični učiteljski izpit in so poučevali najmanj 4 leta na ljudskih šolah z odlično ali s prav dobro oceno ali hospitalno najmanj dve leti na šolah za defektne otroke in ki niso starejši od 30 let; 3. v odsek za pripravo šolskih nadzornikov oni učitelji (-ce), ki so z odličnim ali s prav dobrim uspehom položili diplomski ali praktični učiteljski izpit in so poučevali najmanj 10 let na ljudski ali meščanski šoli z odlično ali prav dobro oceno in ki niso starejši od 35 let. Osebe, ki niso v aktivni državni službi, se tega natečaja ne morejo udeležiti in ne morejo biti slušatelji višje pedagoške šole. Izvzeti so samo učitelji in učiteljice zasebnih ljudskih ali meščanskih šol, ki se morejo udeležiti tega natečaja in postati slušatelji višje pedagoške šole, in sicer samo v odseku za pripravo meščansko-šolskih učiteljev in v odseku za pripravo učiteljev na šolah za defektne otroke, če izpolnijo pogoje iz točke 1. in 2.

Učitelji (-ce), ki so v državni službi in so sprejeti za slušatelje v višjo pedagoško šolo, obdrže pravico na popolno plačo in ostale doklade največ dve leti, če že pred tem časom ne prenehajo biti slušatelji višje pedagoške šole. Slušatelji te šole, ki so prejeli plačo iz državnega proračuna, so dolžni biti najmanj trikrat toliko časa v državni službi (prosvetna stroka), kolikor je trajalo njihovo šolanje na višji pedagoški šoli. Slušatelji višje pedagoške šole ne morejo biti istočasno slušatelji univerze. Sklepe o sprejemu slušateljev bodo sprejemale višje pedagoške šole in jih pošiljale prosvetnemu ministru v odobritev.

Počitniški pedagoški tečaj za učiteljstvo

Pedagoško društvo v Ljubljani priredi v letošnjih počitnicah pedagoški tečaj za učiteljstvo. Tečaj se bo vršil od 22. do 27. avgusta v Ljubljani z naslednjim sporedom:

Ponedeljek, 22. avg. Dopoldne: »Slovenski človek in učiteljstvo.« Popoldne: A. Černejeva: »Iz metodike slov. pouka.«

Torek, 23. avg. Dopoldne: Dr. K. Ozvald: »Pedagogika v sistemu znanosti.« Popoldne: J. Dolgan: »Iz moje šolske prakse.«

Sreda, 24. avg. Dopoldne: G. Šilih: »Nadžela sodobnega pouka.« M. Ledinek: »Spoznavanje otroka in njegovega okolja.« Popoldne: Skupen izlet.

Četrtek, 25. avg. Sestanek slovenskih pedagoških delavcev.

Petek, 26. avg. Dopoldne: E. Vranc: »Razred kot delovno in življenjsko občestvo.« Po-

podne: R. Kobilica: »Ljubljanska poskusna šola.« Ogled razstave na Bežigradski poskusni šoli.

Sobota, 27. avg. Dopoldne: Dr. A. Gosar: »Vprašanje novega družabnega reda in slovenski socialni razvoj.« Popoldne: M. Jeglič: »Iz metodike računskega pouka.« A. Lovše: »Delo na nižje organiziranih šolah.«

Ker je zanimanje za tečaj veliko, prosimo, da se udeleženci prijavijo društvu vsaj do konca junija. Prijavi je priložiti tudi vpisnino v znesku 20 din. Kdor želi, da mu prekrbimo tudi stanovanje ali hrano, naj to še posebej navede v prijavi.

Prijave je poslati na naslov: Pedagoško društvo, Ljubljana, državna učiteljska šola, Resljeva cesta.

Pregled prekmurskega šolstva

Referat Antauerja J. Evgena, šol. upravitelja na Tišini, predsednika JUU sreskega društva v Murski Soboti, na skupnem zborovanju desetih društev v Murski Soboti, dne 14. maja 1938.

(Nadaljevanje in konec.)

Prišel je vojni čas. Slika po šolah ista kakor povsod drugod. V takšnih razmerah se je naš Prekmurec do 1919. vzgajal in uril v takratnih šolah, katere je zapustil prepojen z duhom, k bi ga lahko izrazil z dvema besedama: **narod in narodnost**. To se pravi: Spada k madžarskemu narodu, narodnosti pa si slovenske (vendske). O slovenski narodnosti pa ni vedel drugega, le toliko, da sme nemoteno govoriti povsod kakor doma, a s tem jezikom daleč priti ne more. Po vsem tem bo tudi razumljivo, zakaj je dajal še tako premožen Prekmurec svoje otroke v čisto ogrske kraje za pastirje.

Šole so nadzorovali komitatški (županijski) šolski nadzorniki, ki so pregledovali vsako četrto leto tudi one šole s podporami. Konfesionalne šole je pregledoval iz vseh predmetov dekan, učiteljstva pa ni ocenjeval. (Kako je nadzoroval državni šolski nadzornik!) Na koncu šolskega leta je bil skupen izlet po razredih, kateremu so prisostvovali razen staršev tudi uglednejše osebe v okolišu.

Za Ogrske srednjih šol v Prekmurju ni bilo. Dolnji Lendavi, kjer si slišal govoriti samo madžarski, je bila meščanska šola, pozneje tudi v M. Soboti. Najbližjo gimnazijo smo imeli v Monoštru (Szent Gotthardu), a Prekmurci so se raje podajali v še bolj oddaljeni Kőszeg in Szombathely. V Kőszegu sta ustanovila dva Prekmurca ogromen dija-

ški zavod, tako zvan **»várvaház«**. V ta zavod so sprejemali Prekmurce za nizko ceno, boljše študente tudi — zastonj. (Ustanovitelj sta darovala: Adelfly — 1771. leta 81.254 goldinarjev, in Kelez iz Bakovcev leta 1792. 67.600 goldinarjev. Po današnji kupni vrednosti denarja je to okrog 5.000.000 din. Omeniti je vredno tudi dejstvo, da je Szily Janoš, škof szombathelyski, dal prevajati madžarske šolske knjige v prekmurščino.)

V začetku leta 1919. je prišla nova, še nepoznana era: Komunizem. Sedaj ni bilo več govora o narodu, ne o narodnosti. Le eno geslo si slišal povsod: »Proletarci vsega sveta, združite se!« In zdaj je bilo vse v službi tega gesla, tudi šola.

Tudi temu je naredilo konec; osvobodjenje, 12. avgusta 1919.

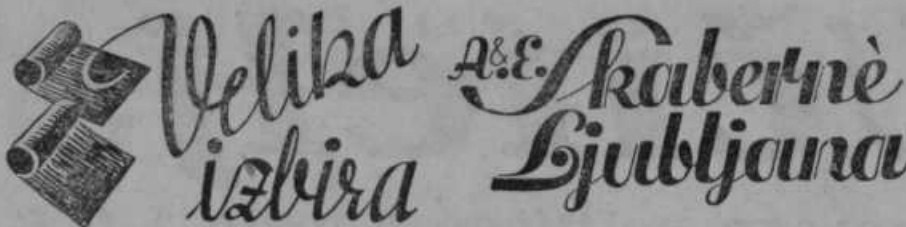
Ze novembra smo dobili pozive od komisariata za vstop v službo pod kraljevino SHS. Učitelji ogrske narodnosti so potem kmalu zapustili Prekmurje. Če jim sledimo, tudi nekaterim, ki smo ostali, se je obetala lepša bodočnost. Vendar smo ostali zvesti svoji »domači grudi« in narodu. V prepričanju, da za nas v širnem svetu ni druge prostora, ter z občutkom v srcu, da...

»Domače cvetice najzlaše cveto in tički domači najlepše pojo; prijatli domači so milga srca...«

V službo smo bili sprejeti začasno in pod pogojem, da v določenem roku napravimo dopolnilni izpit iz slovenščine.

Kdaj in kako se je konstituiral tedanji »šolski svet« za Prekmurje, katerega člani so bili večinoma Prekmurci, in ki je nameščal in premeščal nekaj časa učiteljstvo, tega ne vem. Vem pa, da sem bil prvi, ki mu je bila namenjena grenko pot — premeščenege. Toda takratni šolski nadzornik me je rešil tega zla.

Poučevati smo začeli februarja 1920. Otroci so se veselili novih razmer, kajti odsljejo so se počutili v šoli radi jezika res do-

Splošne vesti

ZAHVALA PEVSKEGA ZBORA BOLGARSKIH UCITELJIC IZ SOFIJE SLOVENSKEMU UCITELJSTVU.

Predsednik JUU sekcije za dravsko banovino tov. Metod Kumelj je prejel 27. maja t. l. zahvalno pismo, ki ga spodaj občujemo:

Spoštovani gospod Kumelj!

V imenu pevskega zbora sofijskih učiteljic izrekamo največjo in iskreno zahvalo Vam osebno in preko Vas vsemu slovenskemu učiteljstvu za krasno sprejeme in gostoljubje, ki ste nam ga izkazovali ves čas našega bivanja pri vas.

Spomini, ki so se vtisnili v srca in duše vseh pevok, bodo ostali kot nerazrušljiva, bratska zveza, ki bo vezala in krepila prijateljstvo kulturnih delavcev dveh bratskih narodov, Vašega in našega.

Prosim, da sporočite naš prisrčen in iskren pozdrav ter zahvalo vsem slovenskim učiteljicam in učiteljem in jim zagotovite, da je v Bolgariji vsaka bolgarska učiteljica njih sestra in najbližja tovarišica. V veliko čast si bomo šteli, če Vas bomo mogli pozdraviti v Sofiji, da utrdimo za vedno naše iskreno in srčno plemensko sorodstvo.

»Rodna pesem nas na veke druží.«

Predsednica: Tajnica:
Georgijeva s. r. Vitanova s. r.

SESTANEK

SLOVENSkih PEDAGOGSKIH DELAVCEV

Po dogovoru, ki sta ga sklenili Pedagoška centrala in Pedagoško društvo letos januarja v Celju, se bo vršil v času počitniškega pedagoškega tečaja v Ljubljani celodnevni sestanek slovenskih pedagoških delavcev. Namen tega sestanka je, da se pedagogi raznih svetovnih naziranj, zastopniki različnih pedagoških smeri, delavci na polju vzgojne prakse in teorije med seboj približe spoznamo, da si v razgovoru odkrijemo svoje pedagoške težnje in smotre ter objasnimo svoje poglede predvsem na našo sodobno pedagoško problematiko. Sestanek je določen za četrtek, 25. avgusta, dopoldne in popoldne.

Dovoljujemo si vse naše pedagoške delavce na ta sestanek opozoriti in jih prositi, da se sestanka v interesu našega vzgojstva udeleže.

Pedagoško društvo.

— **Tovarišem in tovarišicam**, ki ste se udeležili velikega manifestacijskega učiteljskega zborovanja v Murski Soboti, se JUU sresko društvo v Murski Soboti za tako častno udeležbo prav iskreno zahvaljuje in upamo, da bo ostalo to zborovanje vsem v najlepšem spominu, in da ste odnesli iz te manifestacije najboljše vtise. — Potrudili smo se vam pokazati Prekmurje v pravi luči, če je bilo kaj pomanjkljivosti, prosimo, da nam ne štejete v zlo.

Odbor.

— **Letos poteka ravno 150 let** od ustanovitve prve šole v obmejnem št. Ilju, začena pa se 70. leto graditve nove šole in 20 letnica obstoja naše narodne države, ko se v njej sami vladamo, v kateri se svobodno razvijamo in imamo kar smo si želeli in za kar

so premnogi žrtvovali svoje drago življenje. Zato se je zbral odbor iz vseh tuk. društev, da dostojno proslavimo te tri jubileje pod častnim predsedstvom zaslužnega moža, narodnega borca župnika g. Ev. Vračka. Proslava se bo vršila na binkoštni ponedeljek, 6. junija. Dopoldne bo na šol. dvorišču sveta maša za umrle tovariše in katehete, ki so delovali na tej šoli, ter za učence. Po maši govori, deklamacije, petje solarjev in domačih pevcev ter godba. Potem se vrši ljudska veselica. Povabljeni so vsi še živeči tovariši in tovarišice in gg. katehete, ki so tu delovali, da pridejo za kratek čas med nas in bivše učence, ter obudijo svoje spomine. Ako bi kdo pomotoma ne prejel vabila, naj blagovolj oprostijo, ker se ni napravilo 'hote'. Vabljeni so tudi drugi bližnji tovariši (-ce). Zveza z vlaki je zelo ugodna. Iz Maribora odhajajo vlaki nekaj pred 7. uro zjutraj, ob 10. uri in 13. uri. Odhod iz št. Ilja pa ob 17.20, ki ima lepo zvezo z ljubljanskim vlakom, in zadnji ob 21. uri. Udeležite se te narodne prireditve, da pokažemo ravno sedaj, da smo edini in da smo na svoji zemlji mi gospodarji.

— **Tiranova »Dušica«** na odru. PRK v Ljubecni pri Celju je priredil 8. in 15. maja v šoli na Ljubecni Tiranovo »Dušico«, pripovedko o deklici, ki je imela mamico zelo rada. Ze povest »Dušica« je pred nekaj leti mladina z veseljem sprejela. Tudi dramatičnana v igro dosega zelo lep uspeh. Njenih 11 slik potrebuje le dve večji odrski izpremembi, poživljata jih godba in petje, ki pa nista v zvezi z nikakimi težkočami. Prve tri slike temelje v kruti realnosti, dočim so nadaljnje postavljene v nebesa, podana prav tako, kakor si jih more otrok zamišljati s svojim čistim, naivnim srcem. Prizori so bogati na drobni duhoviti domislicah avtorjevih, ki na njih kakor na majhnih podajalcih hitro tekočega dejanja uživa tudi odrasli gledalec. Uprizoritve je bila na čast tov. avtorju, k njenemu uspehu je prispevalo svoj del vse učiteljstvo. Sodelujoči mladini je bil ustvarjen lep prizorišče s tem, da se je mogla v svojih dobrih ambicijah izživljati, nič manjši pa ni bil delež užitka otroku kot občinstvu. Tako je Ljubecna na efekten in prisrčen način ter za vzgled obhajala materinski dan. — F. R.

— **Za Porekarjev ubožni šolski fond na Humu** so nadalje darovali: po 50 din: Zunkovič Janko, Naraplje; Grabljenski Joža, Sv. Jerdert; Wessner Josipina, Ljubljana; 20 din je darovala Kocmut Marija, Sv. Jurij; po 10 din so darovali: prof. Suher, Ljubljana, Stante Jurij, Bevke; Crnko Jernej, qarenina, in Spindler Vekoslav, Maribor. Zadnjih izkazanih 422 din, skupaj do sedaj 632 din. Vsem darovalcem prisrčna hvala.

Šolski upravitelj na Humu.

— **Na zborovanju sreskega učiteljskega društva JUU v Kočevju 7. t. m.** je podala podala poročilo o zadruzi »Dom učiteljic« poverjenica ženskega odseka tov. Trobiševa, ki je prišlo kljub obširnemu sporedu na razgovor. Pridobila je že nekaj mlajših tovarišic kot podpisnice 1000 din kamnov. Nadaljnje podpisnice sprejemata tovarišici Trobiševa v Starem Logu in Pavla Kosova v Sodražici.

Namreč po teh, h katerim sem prisedel, so me opredeljevali. Nisem vedel, da se gospoda v družabnem življenju strogo loči zgolj po političnih naziranjih, o katerih jaz nisem imel niti pojma! Moj Bog, kaj je to? Lotila se me je misel! Gospoda, mi tega nismo vajeni! Našega zasebnega življenja ne okužujete s strastmi!...

Koliko pomeni taktno postopanje za Prekmurca, naj služi tale primer: Naši fantje so sicer res slabo, toda z izivalnim namenom peli nekako leta 1921. madžarske pesmi. Zadržali so jim. Nato so se seveda še bolj potrudili. Gospod Klanjšček, takratni orožniški narednik, pa je postal drugače. Fante je povabil v gostilno in jih prosil, naj mu zapojejo eno »vogrsko«. Prvo so mu še zapeli, dalje pa ni šlo. In od tega časa pri nas ne slišim več ogrskih pesmi.

Na izpraznjena mesta so prišli kolegi iz ostale Slovenije. Marsikateri se ni obnesel, a vzrok je bil: prenagljen »hura patriotizem«, oziroma politika. Pa še en vzrok: Prekmurci smo bili vajeni, da so bili na evangeličanskih šolah nameščeni učitelji iste vere, na katoliških zopet katoliki. Dašji so verouk poučevali le duhovniki, so bili učitelji nameščeni tudi na državnih šolah z ozirom na vero ljudi v šolskem okolišu. Po osvobodjenju je primanjkovalo učiteljev evangeličanske vere, zato so jih nadomeščali s katoliki, ki pa naših verskih prilik niso poznali. Prekmurci različne veroizpovedi živimo sicer v najlepši harmoniji, vendar je povzročilo precejšnje razburjenje, da se pri nameščanju učiteljev verski moment odslej ni izvajal in upošteval v doslej prakticirani meri.

V Prekmurju je že od nekaj vsak človek »prišleček«, ki se je od kodkoli preselil v kak kraj. Tudi novi kolegi so morali prenašati ta izraz, tudi jaz ga moram še danes na Tišini, a ki je slabše zvenel, ko ga je Prekmurec rabil takole: »Te prišleček de z nami

— Ob počitnicah imajo šolski upravitelji največ časa, da preudarijo, katera učila so šolam najbolj potrebna. Učiteljska tiskarna ima najboljšo zvezo in odlični dogovor s svetovnoznano tvrdko za vsakovrstna učila za osnovne, meščanske, srednje in strokovne šole. Pri Učiteljski tiskarni naročite lahko vsako poljubno učilo. Da pa boste dobili naročena učila pravočasno, izvršite naročila čimprej, najbolje na termin. Čim več bo skupnih naročil, tem cenejša bodo učila.

— **Tovariši maturanti** ljubljanskega moškega učiteljskega iz leta 1926. — letos imamo dvanajstletnico mature; zato se sestanemo v začetku julija v Ljubljani. Prosim, svetujte dan in spored! — **Flegar Avgust**, šolski upravitelj, Rab na Dol.

— **Poverjenike »Roditeljskega lista«** in šolske upravitelje vlijudno in nujno prosimo, da čimprej poberejo zaoštaloročnino ter jo še meseca junija nakažejo upravi. Šole še vedno precej dolgujejo in s tem ne škodujejo le rednemu poslovanju uprave, ampak tudi nepotrebni propagandi za pravilno rodbinsko vzgojo in z njo za stik med šolo in domom, kar je Pedagoška centrala započela z velikimi težkočami z izdajanjem »Roditeljskega lista«. — Ob zaključku I. letnika se zahvaljujemo vsem poverjenikom za veliko požrtvovalnost in prosimo naklonjenosti tudi za prihodnji letnik.

— **Maturantinja** iz l. 1923. A in B letnika zas. učiteljskega v Mariboru, se sestanemo dne 5. junija 1938. v Mariboru okoli 14.—15. ure pred učiteljskim sestrom. — **B. A.**

— **Sprejem novih pevcev.** Učiteljski pevski zbor vabi z ozirom na to, ker bo začel študirati na počitniškem pevskem tečaju, ki se bo vršil od 11. do 25. julija t. l. v Ljubljani, popolnoma nov program, učitelje- pevce, ki imajo veselje do petja in ostalega dela na glasbenem polju, da pristopijo k zboru. Tečaj v juliju ima namen pripraviti UPZ na veliko koncertno turnejo. Prijave sprejema UPZ — **Emil Adamič** — Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

— **Zakaj toliko skrbi** pri sestavljanju programov za proslave ob zaključku šolskega leta, ako najdete v glasbenih priročnikih »Mladini« in »Materinski dan« pestro izbiro igrice s petjem in mladinskih zborov. Prvi stane 5 din, drugi 20 din. Naročila sprejema Učiteljski pevski zbor — **Emil Adamič** — v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rangna lista

Popravek.

Modic Olga, učiteljica v Puconcih, je napredovala v VIII. položajno skupino 22. marca 1935. in ne 22. marca 1936.

Sušteršič Franja iz Rajhenburga, in ne Sušteršič Fran iz Moravč, je napredovala dne 3. aprila 1935. v VIII. položajno skupino.

Slaščičarna **KOŠAK**. Gostilna
LJUBLJANA
nasproti pošti
se priporoča cenjenemu učiteljstvu

ravnalo »Analogno k besedi »prišlek« se je rodila beseda »domačina«, ki pa ni prekmurškega izvora. Ko smo ustanovili UJU društvo za Prekmurje, h kateremu smo pristopili vsi, sem jo slišal prvič tam na nekem zborovanju od ne-Prekmurca. Takoj sem protestiral, tembolj pa, ko se je začela akcija za razdvojitve članstva po omenjenih geslih.

Politično »trajbarstvo« je vrglo na dan zopet krilatice »madžaron«, katero je marsikdo rabil v svoj prid, tudi proti neoporečnim. Če te je kdo ožigosal kje v temnem ozadju s tem imenom, si bil pokopan za nekaj let — če ne za večnost — kakor na primer radi označbe, ki je prejšnji sledila: komunist. Pomen oznake »prišlek« se je še bolj poostrel takrat, ko se je začela psovka »madžaron« posploševati na vse Prekmurce. »Madžaron!« Pa še kako lep »madžaron«, ko nobeden od otrok ne zna madžarski, medtem ko jo oče obvlada perfektno.

Senzacije na uho! — Prvi: »Ti, osem jih je na listi.« — Spet drugi: »Šestnajst jih bo šlo.« Itd. Namreč, Prekmurcev izven Prekmurja. Zopet si moral rivati »politične talige«, peti na vse viže, da si se rešil premeštitve. In hočeš-nočeš, čutili smo, da smo vedno in povsod — zapostavljeni!

Za šolske potrebe se skrbel od leta 1929. še nadalje »šolski stolec«, ki je dobil le novo ime: »Krajevni šolski odbor«. Tudi vzdrževanje šolskih poslopj in proračun je spadal v njegov delokrog, le učiteljska se je rešil. Zdaj se je začelo z organiziranjem večrazrednih šol. Šole so razširili po potrebi tako, da je danes stanje v tem oziru ogromno napredovalo. Le naš Prekmurec ni mogel vsega tega spriti prebavljati. To je tudi izrazil: »Prle so veliki stari školniki sami, pa so več navčili, kak zdaj vsej tej deset vragov.« — Nehote pa je popravil to, ko je na vprašanje, kako se uči njegov sin, dejal: »Zdaj se vsega vruga včijo. Vej naš pojev več zna

Kaj vse pišejo o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU

— **Kaj pravite?** Kardinal Hinsley, westminstrski nadškof, je te dni govoril o šolski vzgoji na Angleškem. — Kardinal je najprej izjavil, da opaža pretirano gojitev telesnosti, ker opazujemo, da poučiva vse narodne energije. Telesna okrepitev je brezkoristna, ako nima povsem določenega namena. — Osredotočen je vsega pouka v državnih rokah je le logičen nadaljnji razvoj onega vzgojnega si-

stema, ki ga je postavila francoska revolucija in ki izločuje vero pri vzgoji ter smatra poedinca, otroke in šole kot državno last in zato tudi določa, kaj smejo verovati in kaj misliti. Ta državna totalitarnost se posebno kaže v gotovih modernih državah. (Slovenec, 20. V.) — **»Zbor«** od 27. V. je v celoti ponatisnil članek »O dolžnosti in vestni«, ki je bil priobčen v »Učiteljskem tovarišu« 12. V. t. l.

Učiteljski pravnik

— **§ Pokojninski sklad.** Na vprašanje, zakaj morajo plačevati upokojenci v pokojninski sklad od polnih prejemkov, ki so jih uživali kot aktivni uradniki, pojasnjujemo s tem, da je tako vplačevanje v skladu z določili § 139. ur. zak., ki ureja, da se odmerja rodbinska pokojnina od prejemkov, od katerih je vplačeval uslužbenec v pokojninski sklad ob času smrti. Iz tega sledi, da bi bila rodbinska pokojnina tem nižja, čim manjše prispevke bi plačeval uslužbenec v pokojninski sklad.

— **§ Vprašanje M. M. iz K. G. a)** Mora li upravitelj šole dostaviti sa prevodnicom i ocene za prvo polugodišje za daka, koji se doseli u ovu školu u mesecu martu? — Mogu li se takvome daku dati zaključne godišnje ocene iako u prevodnici upravitelj nije dostavio ocene iz I polgodja jer veli da nije potrebno?

b) Škole u jednom mestu-gradu i okolnim selima održavaju nastavu samo do pola dana — da li je to moguće na osnovi zakona?

Odgovor. Učence, ki se preseli po prvem polletju iz ene šole na drugo, mora imeti oceno vpisano v prevodnici. — Ob koncu leta mora dobiti oceno, čeprav jih zaradi napačnega postopka ni dobil v prvem polletju. — Ad b) je po zakonu mogoče.

Naša gospodarska organizacija

UCITELJSKI DOM, r. z. z o. z. v Mariboru

Vabilo

izredni občni zbor zadruge Učiteljski dom, ki se vrši v nedeljo, dne 19. maja 1938., ob 9. uri v penzionatu Učiteljskega doma v Mariboru, Kosarjeva ulica.

Dnevni red:

1. Prenos dolga na Zvezo slovenskih združenj v Ljubljani v smislu § 12. pravil in dovoljenje za najetje posojila v to svrhu.

2. Predlogi in slučajnosti.

Načelstvo Učiteljskega doma v Mariboru dne 29. maja 1938.

Josip Rajšp, nač. Stefan Blažič, taj.

— **g Zadrudnikom Učiteljske samopomoči.** Protj koncu meseca maja ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za 4 smrtne primere. Umrli so: Lunder Hermina, Ljubljana; Kern Ivan, Celje; Loparnik Peter, Maribor; Zidar Marija, Lemberg, 455.—458. smrtne primer. Samski člani nakažejo po 21 din, zakonski pari pa po 41 din. Zamudnikom smo prišteli tudi vse zaostanke in jih prosimo, da poravnajo vse dolžne zneske tekom meseca junija. — Položnici smo priložili tudi tiskano poročilo o občnem zboru Učiteljske samopo-

moči, ki se je vršil dne 10. aprila 1938. v Mariboru. — Prošenj za podpore iz podpornega sklada se je nakopičilo pri upravi toliko, da jih ima načelstvo za reševanje dovolj za dve seji. Vse prošnje, ki bodo predložene upravi odslej, pridejo na vrsto šole po velikih počitnicah.

Učiteljska tiskarna

— **t Ne prezrite!** Kadar kaj naročite v Učiteljski tiskarni ali v njeni knjigarni, odnosno podružnici v Mariboru, izpolnite nastopno, pa boste hitro postreženi: napišite naročilo razločno, podpišite ga, navedite točen naslov: ime, kraj, pošta. Če naročite v imenu urada ali zavoda, pritisnite tudi štampiljko. — Kadar želite kako pojasnilo, ne prilagajte znamk za odgovor, pač pa opremite vsa pisma, naslovljena na Učiteljsko tiskarno in knjigarno s predpisano znamko. Naročajte vedno več skupaj. Pri naročilih pod 5 din imamo izgubo radi poštnine in drugih stroškov. — Uvažujte našo prošnjo, v vašo in našo korist.

— **t Novi združniki** se sprejemajo vsak mesec na seji upravnega sveta in nadzorstva. Prijavite se čimprej svojemu sreskemu poverjeniku ali pa naravnost Učiteljski tiskarni. Vsak zaveden učitelj, vsaka zavedna učiteljica naj bo združnik in odjemalec. Drugi izkaz združnikov po srezih bo zopet pokazal lep napredek. Stanovska zavest raste, boljša bodočnost se nam obeta. Vse kaže, da bo imela Učiteljska tiskarna na koncu leta najmanj 1000 združnikov in združnic. Vplačevanje združniških deležev na obroke omogoči vsakemu pristop. Ne odlašajte — svoji k svojim!

— **t Že veste, da je založila Knjigarna Učiteljske tiskarne lastne svinčnike z znamko »Kutis«** v petih trdotah? Cena lincnemu svinčniku pri podrobni prodaji je 1 din.

— **t Važna vprašanja.** Ste že preudarili? Katera učila boste rabili? Katere mladinske knjige želite kupiti za knjižnice? Imate že nove napise na učilnicah? Ste že pisali s svinčnikom »Kutis«? Ako ne, izvršite nemudoma potrebna naročila.

— **t Bajželj: Vesele ure, II. del,** čaka, ker še ni dovolj prednaročnikov. Potrebno je še 300 naročnikov.

— **t Mladi goslači** so prav zadovoljni s Pahor: 100 narodnih pesmi za dvojce gosli. Cena zvezku 12 din.

— **t Pristopite kot združniki k Učiteljski tiskarni!** Pišite po pristopnico. Poverjeniki, opozorite člane k pristopu.

— **t Novakovo »Risanje«** mora imeti vsaka šola. Znižana cena je 100 din.

Največja izbira učil za osnovne, meščanske in srednje šole je v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

pravilno, da se to vprašanje že rešuje s proračuni.

Najtežje vprašanje je gradnja šol. Zane-marjenega poslopja Prekmurcev ne bi rad popravil, še manj pa novo zgradil. Vajen je, da mu priskoči država z izdatno podporo na pomoč ali jo zgradi sama. Zato se bo to vprašanje težko likvidiralo, dasi so pri nas šolska poslopja tu in tam pod kritiko in smo danes večinoma v najetih poslopjih.

Leta 1919. je bilo v srezu 95 raz. z 87 učitelji, manjkalo 8. Danes imamo 175 razredov. Zasedenih 154 mest, nezasedenih 21. Največjega pomena pa je za nas gimnazija. Za Ogrske sem v desetih letih spravlil v gimnazijo — z največjim naporom — komaj pet fantov. Danes, ko imamo v Soboti popolno gimnazijo, ima moja šola v gimnaziji, na učiteljsku, univerzi, v bogoslovju (zraven so šteti tudi oni, ki so že končali) 62 študentov. To je ogromno število, in tako jasen dokaz napredka, da ga lahko primeš. K temu pa sta veliko pripomogla nova dva dijaška zavoda »Martinišče« in »Evangelikiški dijaški dome«. — Velike važnosti pa je meščanska šola v Dolnji Lendavi, ki krasno vrši svojo misijo v manjšinskem kraju. Tu je tudi dijaški dom šolskih sester.

Učitelj, ki hoče biti pri nas na površju, mora biti ljudem inženir, notar, odvetnik, agronom, itd.

Kar se tiče šolstva v ostalem, je itak po vsej državi izenačeno z zakonom iz leta 1929. Tudi pri nas so se pojavljale novejšje struje in težnje po raznovrstnih idejah: delovna šola, življenjska šola in še ne vem kakšna šola... Res, potrebno je, da gremo s časom, a pri vsem tem sem nasprotnik vsakega eksperimentiranja. S tem hočem poudariti in povedati, da nam bodi ob vsaki reformi načelo: **prava državljanska vzgoja!** To se pravi: Vsi predmeti morajo biti podrejeni vzgoji, s katero se naj prerodi otrok v domoljubnega, in

VABILO

na

IZREDNO SKUPŠČINO

Učiteljske tiskarne v Ljubljani,

r. z. z o. z.,

ki bo v nedeljo, 19. junija 1938., ob 11. uri dopoldne v Ljubljani, v telovadnici ljudske šole na Grabnu — Cojzova cesta.

Dnevni red:

1. Poročilo nadzornega odbora.
2. Volitve.

Ako bi ta skupščina ne bila sklepčna, se bo vršila po čl. 31. združniških pravil pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom skupščina, ki sme brezpogojno sklepati.

Nadzorni odbor.

Mladinska mafica

Cenjenim poverjenikom!

Knjige Mladinske matice so natiskane ter se že razpošiljajo. Ekspedicija se bo izvršila kakor lansko leto. Kdor je lani prejel knjige po pošti, jih prejme tako tudi letos; po železnici in z avtobusi se razpošljejo pošiljke prav tako vsem onim šolam, kakor se je zgodilo zadnjokrat.

V današnji številki »Učit. tovariša« najde vsak poverjenik, ki prejema knjige po železnici, svojo šolo navedeno pri oni postaji, ki mu je najbližja.

Opozarjamo ponovno, da se odpošljejo knjige šole tedaj, ko bo poravnana celotna naročnina. Ker nam dela ravno pošiljanje za več šol skupaj po železnici največ težkoč, če niso vse dotične šole poravnale naročnine, apeliramo zlasti na dotične poverjenike, da nam nemudoma poravnajo vse zaostanke.

— **mm Ekspedicija knjig Mladinske matice** je večidel že končana. Kakor vsa druga leta, smo razposiljali tudi letos knjige deloma po pošti, deloma po železnici. — Pri upraviteljstvu ljudske šole v:

Prevaljah dobijo knjige sledeče šole: Črna, Sv. Danijel, Guštanj, Kotlje, Lokovica, Mežica osn. šola, Mežica mešč. š., Prevalje, Tolski vrh, Podpeca.

V Dravogradu pri upraviteljstvu ljudske šole: Dravograd, Ojstrica.

V Vuzevici: Muta, Vrata, Trbonje, Vuzenica.

V Vuhredu: Marenberg, Vuhred. Šolsko upraviteljstvo Brezno ob Dravi je prejelo knjige za: Sv. Ožbald, Lehen, Podrelko, Ribnica na Pohorju.

V Ormožu prejmejo knjige: Hum, Ormož osn. š., Rumeč, Svetinje, Sv. Miklavž pri Ormožu, Sv. Tomaž pri Ormožu.

Pomladne novosti za dame in gospode

priporoča po

nizkih cenah tvrdka

IGN. ŽARGI, Ljubljana

Sv. Petra cesta števil. 11

po Ozvaldu: »svojo dobo umevajočega ter dobro mislečega, hotečega in živečega človeka.«

Kakor ste lahko ugotovili že v začetku, se letos 12. avgusta začne dvajseto leto, odkar je zasijal prvi žarek svobodnega sonca na to pozabljeno dolino Prekmurcev, na Prekmurje. Torej, v današnji labilni Evropi stojimo nekako na pragu dvajsetletnice našega osvobođenja.

Ne bi se rad spomnil onih žalostnih razmer, v katerih so nas našli naši hrabri bratje, junaki Maistrove armade.

Torej, skoraj bo dvajset let, odkar ni treba otroku zafajevati lastne matere v tej res lepi krajini.

In, ko pravkar devetnajstič zaključujem letne račune na svobodnih tleh svojega rojstnega kraja, pri tem delu ne gledam skozi perspektivo domišljavca, raznih žonglerjev, zapeljivcev itd., marveč možato in z veseljem ugotavljam, da smo kljub povojnemu zlu, težkočam začetnika mnogo — mnogo napredovali, zlasti na šolskem poprišču.

In, če bi vladalo med nami več sloge, strpnosti, zaupanja, nesebičnosti in prave bratske ljubezni, bi bili še — dalje!

V nadi, da se bo tudi to vse v popolni meri udomačilo med nami, da bom vedno in povsod res pravi bratje in sestre v veselju in težvah, zakličem: tako naj bo ne 19—20 let... ne 200... ne 2000 let... tako naj bo vekomaj!

Znani švedski pisatelj Strindberg je podal svojo izpoved iz maščevanja: jaz sem podal svojo stvarno, iz ljubezni do sorojakov, do domačih tal in slovenske skupnosti, z namenom, da z njo odprem oči za prikladnejše delo našega šolstva, v kolikor je to še potrebno s psiholoških vidikov in drugih momentov.